


УДК 338.22(477):65.0128

DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2020.1.09>**ДЕНИС ОЛЕКСАНДРОВИЧ КОШИКОВ,**

кандидат юридичних наук,

Харківський національний університет внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-2546-0965>,e-mail: [besolgigo@gmail.com](mailto:besolgigo@gmail.com)

## ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Досліджено феномен функцій держави як основних напрямків її діяльності для виконання завдань і мети її існування у конкретний період розвитку, визначено їх особливості та види. На підставі аналізу наукових праць щодо здійснення державної політики у сфері економіки та соціально-гуманітарній сфері сформульовано авторське визначення функцій державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки, а також визначено їх ознаки. Наголошено на подвійній природі функцій державної політики у сфері економічної безпеки, що дозволило сформулювати авторський підхід до їх класифікації залежно від загальносистемних та процесних підстав.

**Ключові слова:** національна безпека, економічна безпека, державна політика, функції.

*Оригінальна стаття*

### Постановка проблеми

Забезпечення економічної безпеки держави виступає органічною складовою діяльності уповноважених суб'єктів у сфері національної безпеки України. Природно, що для побудови міцної та стабільної системи економічної безпеки уповноваженими органами держави здійснюється комплекс різноманітних законодавчих, організаційних, та управлінських заходів, які спрямовані на впорядкування та розвиток суспільних економічних відносин, забезпечення реалізації соціально-економічних прав і свобод громадян, а також створення умов для подальшого розвитку і зростання національної економіки та забезпечення її конкурентоспроможності у світовому економічному середовищі.

Зазначений комплекс заходів отримав у науковій літературі визначення «державна політика у сфері економічної безпеки», а отже, перед науковою спільнотою постають питання визначення не тільки її змістового наповнення, але й дослідження інших складових елементів, основним з яких виступають функції державної політики, що надає зазначеній публікації відповідної актуальності.

### Стан дослідження проблеми

Окремі питання забезпечення економічної безпеки держави було висвітлено у працях З. В. Гбур [1], В. В. Сорокіної [2], О. М. Чечеля [3], І. В. Шевчук [4], окремі питання змісту функцій держави та її органів у правоохоронній сфері

стали предметом досліджень О. І. Безпалової [5] та К. Л. Бугайчука [6], крім того, державну політику та її складові елементи щодо гуманітарної та економічної сфер досліджували Г. Й. Пузанова [7] та М. В. Співак [8]. Водночас наведені дослідження інколи стосувалися інших сфер діяльності держави (М. В. Співак), або були присвячені загальнодержавним чи внутрішньоорганізаційним аспектам терміна «функція» (О. І. Безпалова, К. Л. Бугайчук), або стосувалися безпосередньо функцій держави у сфері економіки (З. В. Гбур, О. М. Чечель). Отже, слід констатувати, що за останні роки спеціального наукового дослідження функцій державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави не проводилося.

### Мета і завдання дослідження

Метою дослідження слід визначити формулювання авторського погляду на зміст і перелік функцій державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави. Досягнення задекларованої мети забезпечується вирішенням таких завдань: дослідити основні функції держави та державних органів із загальнотеоретичних позицій, вивчити існуючі погляди на сутність і класифікацію функцій державної політики у різних сферах функціонування держави, виокремити ознаки та сформулювати авторський підхід до змісту і переліку функцій державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави.

### Наукова новизна дослідження

У публікації сформульовано авторський погляд на зміст, ознаки та класифікацію функцій державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави.

### Виклад основного матеріалу

Для того, щоби провести належний аналіз функцій державної політики у сфері економічної безпеки держави, необхідно приділити належну увагу категоріальному апарату, який буде використовуватись у цій публікації.

Відповідно до філософських позицій функція являє собою зовнішній прояв властивостей будь-якого об'єкта в даній системі відносин [9, с. 526]. Інші наукові роботи надають цьому терміну декілька значень: виконання, здійснення, діяльність, обов'язок, призначення, роль [10, с. 128]. У теоретичних напрацюваннях із державного управління функцію розуміють як сукупність однорідних спеціалізованих робіт (дій, операцій), здатність реалізації яких підтримується в організації, обов'язок (іноді – здатність) оператора (технічного об'єкта або людини) виконувати яку-небудь операцію [11, с. 745].

Безсумнівно, коли йдеться про функції державної політики, вони мають бути органічно пов'язаними із загальними функціями держави. Так, на думку Н. М. Крестовської, функції держави – це основні напрями і сторони діяльності держави, що виражають її сутність та соціальне призначення [12]. О. С. Піголкін говорить про функції держави як про напрями її діяльності з вирішення загальносуспільних справ суспільства, узгодження та забезпечення інтересів його суб'єктів. Функції держави, на його думку, це основні напрями діяльності держави з вирішення основних завдань, що стоять перед державою на тому чи іншому етапі її розвитку, які являють собою засіб їх реалізації [13, с. 152].

Цікавою є позиція О. Ф. Скакун, яка вказує на те, що конкретна функція являє собою єдність змісту, форм і методів здійснення державної політики у певній сфері забезпечення безпеки суспільства і характеризується відомою самостійністю, однорідністю, повторюваністю. Вивчення функцій, на думку дослідниці, дає можливість визначити характер діяльності держави, її пріоритети на певному етапі розвитку, а також оцінити рівень її організованості й ефективності [14, с. 133].

Фахівці з теорії держави і права здебільшого виділяють дві групи функцій держави: внутрішні та зовнішні. До внутрішніх функцій фахівці відносять економічну, соціальну, правоохоронну, культурну, інформаційну, право-

захисну, фінансову, соціальну, гуманітарну, екологічну; до зовнішніх функцій – функцію забезпечення безпеки держави, функцію міжнародного співробітництва.

Отже, загальними ознаками функцій держави можна назвати такі:

- це основні напрями діяльності держави;
- через функції держави конкретизуються та вирішуються її завдання на відповідному етапі існування;
- функції держави виражають пріоритетні напрями її розвитку;
- функція об'єднує в собі зміст, форми і методи здійснення державної політики у певній сфері діяльності суспільства.

У наших попередніх роботах ми зазначали, що державна політика у сфері забезпечення економічної безпеки держави являє собою закріплену чинним законодавством України систему нормативних, організаційних, управлінських заходів, яка реалізується в основному уповноваженими суб'єктами публічної адміністрації за участі політичних партій, інститутів громадянського суспільства та представників бізнес-середовища з метою впорядкування та розвитку суспільних економічних відносин, забезпечення реалізації соціально-економічних прав і свобод громадян, а також створення умов для подальшого розвитку і зростання національної економіки та забезпечення конкурентоспроможності держави у світовому економічному середовищі.

Наведене визначення дає нам змогу говорити, що функції державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави також пов'язані із функціями публічного (державного) управління та функціями суб'єктів публічної адміністрації, оскільки саме вони відповідальні за реалізацію державної політики у сфері економічної безпеки. Зокрема, на думку І. Л. Бородіна, функції публічного управління – це самостійні та якісно однорідні *складові діяльності суб'єктів публічного управління* (курсив – авт.), об'єднані між собою єдиною метою, особливостями реалізації. Функції публічного управління здійснюються через форми і методи публічного управління, які показують шляхи і засоби процесу публічного управління [15, с. 24].

Функції управління, відповідно до поглядів Ю. П. Битяка, це певні управлінські дії, *конкретні напрями управлінського впливу суб'єкта управління на об'єкт управління* (курсив – авт.), в яких і за допомогою яких розкривається зміст управління та досягається його мета. Учений зазначає, що функції є складовими змісту управлінської діяльності, мають об'єктивний,

універсальний характер, характерні для всіх управлінських зв'язків, зумовлені цілями (завданнями) управління, є відносно самостійними та однорідними, здійснюються від імені держави відповідними органами (посадовими особами), мають державно-владний, організуючий характер, реалізуються у процесі управлінської діяльності і спрямовані на розвиток та забезпечення життєво необхідних потреб об'єкта управління [10, с. 129–130].

У своїх роботах Д. М. Бахрах наголошує, що функцію можна розуміти як один із загальних способів організації, адміністративного впливу виконавчої влади (курсив – авт.) на підвладних (інструментальний підхід). У літературі такі функції найчастіше називають загальними функціями управління. Загальні функції – це загальні, типові способи інформаційної взаємодії між суб'єктами та об'єктами соціального управління. Вони відрізняються один від одного безпосередньою метою, змістом, процедурами здійснення, використовуваною інформацією. До числа загальних функцій можна віднести: прогнозування, планування, нормативне регулювання, методичне керівництво, роботу з кадрами, облік, контроль та ін. [16, с. 166].

Такі функції виокремлюються науковцями не тільки з позицій управлінського впливу органів виконавчої влади на підпорядковані об'єкти, а також із позицій діяльності окремих органів держави. Зокрема, у працях К. Л. Бугайчука подібні функції виділялися стосовно публічного адміністрування в органах Національної поліції, як конкретні складові його змісту, які мають об'єктивний, універсальний державно-владний характер та спрямовані на оптимізацію організаційної структури системи Національної поліції України, врегулювання внутрішніх управлінських процедур, впорядкування організаційних відносин, а також організацію забезпечувальних процедур адміністрування в системі Національної поліції [6, с. 65].

На підставі наведених наукових підходів та здобутків фахівців у різних галузях юридичної науки доцільно зробити такі висновки:

1) функції державної політики у сфері економічної безпеки безпосередньо пов'язані та зумовлюються загальними функціями держави;

2) оскільки державна політика реалізується в основному органами публічної адміністрації, то її функції можна виокремити, опираючись на функції цих суб'єктів адміністративно-правових відносин;

3) адміністративно-правова природа реалізації державної політики у сфері економічної безпеки впливає також із того, що відповідні державні органи мають організаційно-владні

повноваження щодо реалізації певних нормативно-правових приписів у визначених управлінських формах та за допомогою нормативно визначених методів управлінського впливу;

4) функції державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки можна розглядати, по-перше, як загальні напрями діяльності держави щодо створення стабільної системи економічної безпеки, яка включає нормативно-правову основу, перелік органів, які уповноважені здійснювати реалізацію нормативних приписів, систему визначених принципів, форм та методів реалізації політики тощо, а по-друге, як окремі групи однорідних дій суб'єктів публічної адміністрації щодо впорядкування, розвитку та захисту суспільних економічних відносин, забезпечення реалізації соціально-економічних прав і свобод громадян, а також створення умов для подальшого розвитку і зростання національної економіки;

5) функції державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави відображають, у тому числі, сутність і призначення публічного управління в цій сфері, що вказує на адміністративно-правову природу її реалізації.

Доречним, на нашу думку, буде аналіз класифікації функцій державної політики в інших сферах діяльності держави, відмінних від економічної. Так, Г. Й. Пузанова вказує на те, що функції державної політики іноземного інвестування можна визначити як основні напрями діяльності державних органів, що виражають сутність і призначення державного управління іноземним інвестуванням. Учена, зокрема, виділяє: 1) цілевстановлюючі функції – прогнозування, планування, програмування; 2) ресурсозабезпечувальні функції – фінансування, стимулювання, кадрове забезпечення; 3) організаційно-розпорядчі функції – керівництво, координація, організація, регулювання, нагляд, контроль [7, с. 72]. Слід додати, що, на її думку, головними функціями державної політики іноземного інвестування є регулятивна та охоронна. Перша виражається у впливі на суспільні відносини шляхом установаження прав, обов'язків, заборон, обмежень для іноземних інвесторів, а також повноважень, компетенції суб'єктів управлінської діяльності. У той же час охоронна функція виявляється в охороні суспільних прав та інтересів громадян України, держави, навколишнього середовища та ін. [7, с. 73].

Як наголошує П. М. Петровський, запобігання й гарантування – дві основні функції державної політики, що діалектично доповнюють одна одну, адже запобігання проявів наростання негативних тенденцій передбачає й зумовлює гарантування позитивних і навпаки

[17, с. 146]. Н. В. Гунчак указує на присутність інформаційно-аналітичної функції державної політики інтелектуалізації національного господарства [18, с. 189].

Якщо ми розглянемо функції держави щодо сфери економіки, то в наукових працях можемо побачити, що виокремлюються:

- цільова функція, яка передбачає постановку конкретних цілей у галузі економічного й соціального розвитку держави й визначення терміну їх реалізації;
- спрямівна і координаційна функції, що забезпечують вибір шляхів досягнення поставлених цілей;
- стимуляційна функція, що реалізовується через систему різноманітних пільг (субсидій, дотацій, податків тощо), за допомогою яких державні органи забезпечують просування економіки в заданому напрямку;
- контрольна функція, яка припускає контроль з боку державних органів за дотриманням господарськими суб'єктами економічних і правових норм у процесі їхньої господарської діяльності;
- функція захисту економічного порядку [19].

Зокрема, З. В. Гбур та І. О. Ревак наводять такий перелік функцій держави у сфері економічної безпеки:

1) інформаційна. Полягає у постійному інформуванні суб'єктів економічної безпеки про реальні та потенційні загрози;

2) попереджувальна (превентивна). Пов'язана з використанням комплексу заходів, спрямованих на недопущення або зменшення економічних втрат, та з можливістю проведення профілактичних заходів, спрямованих на запобігання настанню потенційних загроз в економічній сфері;

3) практична. Полягає в науковому обґрунтуванні макроекономічної політики держави, порядку застосування принципів і методів раціонального господарювання та підвищення рівня економічної безпеки;

4) прогностична. По суті вона зводиться до розробки прогнозів довгострокових програм економічного розвитку з урахуванням потенційних загроз;

5) регулююча. Полягає у посиленні взаємозв'язку економічної політики та основних напрямів інноваційного і соціально-економічного розвитку держави й адміністративно-територіальних одиниць;

6) захисна. Зводиться до посилення економічної безпеки, включаючи контроль за дотриманням законодавчих норм;

7) контрольна. Виявляється у контролі за правильністю застосування суб'єктами еконо-

мічної безпеки відповідних методів і важелів у конкретній ситуації, пов'язаній зі захистом національних інтересів та запобіганням потенційним загрозам [1, с. 3; 20, с. 245–246].

До основних функцій економічної політики держави О. М. Чечель відносить:

- забезпечення правопорядку в країні у цілому, без чого неможливе ефективне функціонування будь-якої сфери суспільного життя, в тому числі й економічної;
- гарантії дотримання всіма членами суспільства, у тому числі й учасниками ринку, загальноприйнятих «правил гри»;
- створення і підтримку інфраструктури, на основі якої повинна ефективно функціонувати економіка країни;
- створення і підтримку соціального фону, що сприяє нормальному функціонуванню економіки [3].

Отже, функції державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави, на нашу думку, слід розуміти у двох аспектах:

- як основні напрями діяльності держави щодо розбудови, підтримки стабільності та захисту системи економічної безпеки як органічної складової національної безпеки держави;
- як складові елементи управлінської діяльності уповноважених суб'єктів публічної адміністрації, які являють собою окремі групи їх систематичних, однорідних дій, спрямованих на вирішення завдань державної політики у сфері економічної безпеки, забезпечення та реалізацію економічних прав громадян, а також стабільність і захищеність національної економіки від внутрішніх та зовнішніх загроз.

Відповідно до першого аспекту доцільно виділити загальносистемні функції державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави:

Нормативна функція. В її рамках держава в особі уповноважених органів приймає закони та підзаконні акти у сфері забезпечення економічної безпеки держави. Указані документи містять права та обов'язки фізичних і юридичних осіб у сфері економіки, певні нормативи щодо провадження економічної діяльності, правила організації та здійснення фіскальної та митної політики, роботи банківської системи, сприяння поліпшенню інвестиційного клімату тощо.

Серед зазначених актів можна згадати Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV, Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI, Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI, Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI, закони України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики» від 01.07.2010 № 2411-VI, «Про

державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 № 1602-III, «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III, «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 № 1560-XII.

**Інституційна функція.** Вона полягає у створенні системи суб'єктів реалізації державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави. Здійснення такої функції відбувається шляхом ухвалення законів та підзаконних актів з питань правового статусу зазначених органів держави. Інституційна функція виражається у здійсненні інших заходів організаційного характеру щодо забезпечення роботи цих державних органів: підбору та навчання персоналу, виділення матеріальних та фінансових ресурсів тощо.

До системи відповідних суб'єктів слід віднести Міністерство економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства України, Міністерство фінансів України, Міністерство енергетики та захисту довкілля України, Національний банк України, Раду Національної безпеки та оборони України.

**Регулятивна функція.** Суб'єкти публічної адміністрації для реалізації державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки мають повноваження застосовувати різноманітні механізми регулювання господарської діяльності з метою забезпечення стабільного стану елементів економічної безпеки. Серед таких механізмів слід виділити видання актів управління нормативного та індивідуального характеру, реалізацію процедур ліцензування, квотування, регулювання цін і тарифів, застосування нормативів та лімітів, здійснення державного замовлення, надання пільг<sup>1</sup>.

**Правоохоронна функція.** За загальними науковими поглядами, правоохоронна функція держави – це самостійний комплексний напрям діяльності держави, що реалізується системою суб'єктів, які уповноважені виключно в рамках закону з використанням відповідних форм та методів застосовувати юридичні заходи впливу (в тому числі примусові) з метою досягнення бажаного соціального ефекту – охорони права у цілому, забезпечення охорони законності та правопорядку, прав і свобод громадян зокрема [5, с. 27]. Отже, правоохоронна функція державної політики у сфері забезпечення економічної

безпеки представляє діяльність спеціальних органів держави, що спрямовується на охорону економічних прав і свобод громадян та юридичних осіб, забезпечення економічних інтересів держави, протидію економічним злочинам та іншим правопорушенням, зокрема пов'язаним із корупційними діяннями. Тобто в широкому сенсі правоохоронна функція спрямована на підтримання режиму законності та правопорядку у сфері економічної безпеки.

До суб'єктів реалізації правоохоронної функції державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави слід віднести Національне антикорупційне бюро, Національне агентство із запобігання корупції, Державне бюро розслідувань, Національну поліцію України, Службу безпеки України, Прокуратуру України, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів.

Якщо розглядати державну політику у сфері забезпечення економічної безпеки держави з позицій процесу, тобто напрямів управлінської діяльності уповноважених суб'єктів публічної адміністрації, то можна виокремити такі функції, як:

**Інформаційно-аналітична функція,** що є своєрідною відправною точкою реалізації державної політики у сфері економічної безпеки. Аналіз проводиться для вивчення й оцінки певної інформації про стан економічних відносин та економічних систем, вивчення закономірностей їх функціонування та передумов подальшого розвитку, наявності загроз внутрішнього і зовнішнього характеру. В рамках інформаційно-аналітичної функції уповноваженими суб'єктами реалізації державної політики здійснюється збір, обробка, зберігання, аналіз, узагальнення та передача інформації про стан економічної безпеки держави в цілому та її складові елементи.

**Функція планування.** Вона полягає у визначенні мети, завдань і ключових цілей діяльності держави у сфері розвитку економіки держави та забезпечення її економічної безпеки. Функція планування обов'язково включає в себе етапи цілепокладання та прогнозування розвитку економічних відносин на підставі отриманих даних та інформації. Кінцевою формою вираження планування є відповідні програми соціально-економічного розвитку, а також заходи, стратегії та концепції запобігання негативним явищам у сфері економіки, в т.ч. протидії злочинам та іншим правопорушенням.

**Організаційна функція,** за допомогою якої створюються системи управління у сфері

<sup>1</sup> Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 06.02.2020).

економіки та економічної безпеки держави. Вона включає створення певних управлінських органів, визначення їх предметної й територіальної компетенції, впорядкування структури, штату, фінансування, внутрішньоорганізаційних зв'язків тощо.

Функція взаємодії та координації, яка полягає у побудові дієвого механізму узгоджених дій всіх суб'єктів забезпечення економічної безпеки держави для виконання завдань та досягнення спільної мети їх діяльності.

Функція обліку та контролю. Вона є важливою функцією державної політики, оскільки спрямована на здійснення збирання, зберігання та обробку даних про діяльність суб'єктів забезпечення економічної безпеки, наявність необхідних ресурсів, виявлені недоліки в роботі та напрями її поліпшення. У свою чергу, під час контролю уповноважені суб'єкти аналізують ступінь досягнення задекларованих цілей державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки, порівнюють отримані результати із запланованими з метою подальшої оптимізації своєї роботи та виправлення виявлених помилок.

### Висновки

Проведене дослідження дозволяє зробити такі висновки:

1. У науковій літературі немає єдиного підходу до визначення функцій державної політики, науковці у своїх дослідженнях здебільшого виокремлюють або функції держави стосовно певної сфери суспільного життя, або функції державних органів.
2. На нашу думку, функції державної політики у сфері економічної безпеки безпосе-

редньо пов'язані та зумовлюються загальними функціями держави. Крім того, оскільки державна політика реалізується в основному органами публічної адміністрації, то її функції також можна розглядати, опираючись на функціях відповідних державних органів стосовно сфери економічної безпеки.

3. Отже, функції державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки можна розглядати, по-перше, як загальні напрями діяльності держави щодо створення стабільної системи економічної безпеки, яка включає нормативно-правову основу, перелік органів, які уповноважені здійснювати реалізацію нормативних приписів, систему визначених принципів, форм та методів реалізації політики тощо, а по-друге, як окремі групи однорідних дій суб'єктів публічної адміністрації щодо впорядкування, розвитку та захисту суспільних економічних відносин, забезпечення реалізації соціально-економічних прав і свобод громадян, а також створення умов для подальшого розвитку і зростання національної економіки.

4. Опираючись на першому підході, слід виокремити нормативну, інституційну, регуляторну та правоохоронну функції державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки. Відповідно до другого напрямку можливо розглядати такі функції: інформаційно-аналітичну, планування, організації, взаємодії та координації, обліку та контролю.

Перспективними напрямами подальших наукових досліджень слід визначити аналіз правових засад реалізації державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави та місце серед них адміністративно-правового регулювання.

### Список використаної літератури

1. Гбур З. В. Основні функції держави у сфері забезпечення економічної безпеки. *Актуальні проблеми державного управління*. 2017. № 2 (25). С. 1–9.
2. Сорокіна В. В. Теоретико-правові засади економічної безпеки. *Державне будівництво та місце самоврядування*. 2016. № 31. С. 205–217.
3. Чечель О. М. Зміст і функції економічної політики держави. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2009. № 2. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=28> (дата звернення: 06.02.2020).
4. Шевчук І. В. Загрози економічній безпеці України в умовах політико-економічних реалій. *Університетські наукові записки*. 2018. № 1. С. 175–185.
5. Безпалова О. І. Адміністративно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції держави : монографія. Харків : НікаНова, 2014. 544 с.
6. Бугайчук К. Л. Публічне адміністрування в органах Національної поліції України : монографія. Харків : Панов, 2019. 575 с.
7. Пузанова Г. Й. Функції державної політики іноземного інвестування. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2013. Вип. 5. С. 71–74.
8. Співак М. В. Державна політика здоров'язбереження: світовий досвід і Україна : монографія. Київ : Логос, 2016. 536 с.
9. Философский словарь / под. ред. И. Т. Фролова. 5-е изд. М. : Политиздат, 1986. 590 с.
10. Адміністративне право : підручник / за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. Харків : Право, 2010. 624 с.

11. Енциклопедичний словник з державного управління / за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. 820 с.
12. Крестовська Н. М., Матвеева Л. Г. Теорія держави і права. Елементарний курс. Вид. 2-ге. Харків : Одісsey, 2008. 432 с.
13. Пиголкин А. С., Головистикова А. Н., Дмитриев Ю. А. Теория государства и права : учебник. 2-е изд., перераб. и доп. М. : Высшее образование, 2008. 743 с.
14. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник. 2-ге вид., допов. і перероб. Київ : Правова єдність, 2010. 520 с.
15. Бородин І. Л. Функції публічного управління. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2014. Т. 3 (32). С. 24–29.
16. Бахрах Д. Н., Хазанов С. Д., Демин А. В. Административное право России : учебник. М. : Норма-Инфра-М, 2002. 623 с.
17. Петровський П. М. Гуманітарний ресурс демократизації державного управління: теоретико-методологічний аспект : монографія. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2012. 258 с.
18. Гунчак Н. В., Васильців Т. Г., Сухай О. Є. Державне регулювання процесу інтелектуалізації економіки України : монографія. Львів : Апріорі, 2016. 256 с.
19. Калетнік Г. М., Мазур А. Г., Кубай О. Г. Державне регулювання економіки : навч. посіб. Київ : Хай-Тек Пресс, 2011. 428 с.
20. Ревак І. О. Механізм забезпечення фінансової безпеки України: теоретичний аспект. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна*. 2009. Вип. 2. С. 238–247.

Надійшла до редколегії 13.02.2020

#### **КОШИКОВ Д. А. ПОНЯТИЕ И КЛАССИФИКАЦИЯ ФУНКЦИЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ В СФЕРЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА**

Исследован феномен функций государства как основных направлений его деятельности для выполнения задач и достижения цели его существования в конкретный период развития, определены их особенности и виды. На основании анализа научных работ по осуществлению государственной политики в сфере экономики и социально-гуманитарной сфере сформулировано авторское определение функций государственной политики в сфере обеспечения экономической безопасности, а также определены их признаки. Отмечено двойственную природу функций государственной политики в сфере экономической безопасности, что позволило сформулировать авторский подход к их классификации в зависимости от общесистемных и процессных оснований.

**Ключевые слова:** национальная безопасность, экономическая безопасность, государственная политика, функции.

#### **KOSHIKOV D. O. CONCEPT AND CLASSIFICATION OF FUNCTIONS OF STATE POLICY IN THE FIELD OF ENSURING ECONOMIC SECURITY OF THE STATE**

The phenomenon of the state's functions as the main directions of its activity for the fulfillment of tasks and the purpose of its existence in a specific period of development, their peculiarities and types have been studied. Based on the analysis of scientific works on the implementation of state policy in the sphere of economy and social and humanitarian sphere, the author has defined own definition of the functions of state policy in the sphere of economic security. In particular, the author has emphasized that they could be considered, first of all, as general directions of the state's activity to create a stable economic security system, which includes a legal framework, a list of agencies authorized to implement regulatory requirements, a system of defined principles, forms and methods of implementation policies, etc; and, secondly, as separate groups of homogeneous actions of public administration subjects on the regulation, development and protection of social economic relations, ensuring the realization of socio-economic rights and freedoms of citizens, as well as creating conditions for further development and growth of the national economy.

Based on the first approach, the regulatory, institutional, regulatory and law enforcement functions of public policy in the field of economic security should be distinguished. According to the second direction, the following functions can be considered: information-analytical, planning, organization, interaction and coordination, accounting and control.

The obtained results are the integral part of the author's scientific research on determining the administrative and legal foundations of the implementation of state policy in the sphere of economic security of Ukraine and can be used for carrying out other fundamental and applied scientific researches in the field of national security of the state.

**Key words:** national security, economic security, state policy, functions.